

Programma Sociaal Domein

Inleiding

Perspectief 2022 sociaal domein

Zorg en ondersteuning, werk en inkomen, (passend) onderwijs en overig preventief beleid met name rond jeugd en gezondheid vormen het hart van het Programma Sociaal Domein. Dit programma streeft er naar dat de inwoners van Twenterand zo veel mogelijk zelf hun dagelijkse dingen kunnen doen en daar zelf over beslissen om mee te kunnen doen in de samenleving. Thuis, in de buurt, bij een vereniging of organisatie of op het werk. Alle mogelijkheden (eigen kracht) van inwoners en hun omgeving worden hierbij benut. Waar dat niet lukt worden inwoners hierbij geholpen of ondersteund. In het jeugdbeleid en onderwijs stimuleren wij ontwikkeling van individuen. In de zorg en minimabeleid worden beperkingen c.q. ontbrekende middelen gecompenseerd. Rond werkgelegenheid is er aandacht voor specifieke doelgroepen met arbeidsbeperkingen. Veranderingen hebben vooral betrekking op mensen in een kwetsbare positie. De sociaaleconomische problematiek in onze gemeente is stevig en dus de opgave in het sociaal domein ook fors.

Het inhoudelijk kader van dit programma wordt gevormd door onze integrale beleidsnota Sociaal Domein 2019-2023 (de looptijd is recent verlengd), waarbij een stevige koppeling met (het ontwikkelprogramma) Transformatie aan de orde is. Vernieuwen en besparen gaan hand in hand. Met samenwerkingspartners en inwoners willen we komen tot nieuwe oplossingen, nieuwe vormen van samenwerking en ondersteuningsvormen, met als doel het nog beter, effectiever en doelmatiger ondersteunen van inwoners die dit nodig hebben. Dit doen we op basis van een visie in combinatie met ervaringen uit de praktijk. Tenslotte versterken regionale samenwerking en lokale inzet elkaar bij het vormgeven van taken binnen het sociaal domein.

De gemeente heeft een wettelijke taak in het sociaal domein. Wij verliezen niet uit het oog dat er altijd een vangnet moet zijn voor de meest kwetsbaren. Ook zullen er de juiste voorzieningen moeten zijn ter ondersteuning van die eigen kracht. Het voorliggend veld wordt daarom continu aangepast. Meer kijken naar wat nodig is om onze inwoners mee te laten doen in plaats van dat de grenzen van de huidige domeinen of regels de norm zijn. Daarmee wordt de ondersteuning meer integraal, efficiënter en dicht bij huis zodat wij maatwerk kunnen leveren dat aansluit bij de kracht van onze inwoners. Interactie en bevorderen van initiatieven uit de samenleving verdienen ruimte voor ontwikkeling om inwoners te ondersteunen en de benutting van hun eigen kracht waar te laten maken. Via onze Transformatie-aanpak stimuleren wij innovatie, deze komt niet vanzelf tot stand.

Kijkend naar de ontwikkelingen in het sociaal domein de komende periode zien wij diverse inhoudelijke ontwikkelingen en nog immer een zorgelijke financiële situatie. Wij noemen allereerst de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen:

Inzake sociale zaken wordt de komende jaren gewerkt aan de Inclusieve Arbeidsmarkt, mede als vervolg op het in eigen regie nemen van de WSW. Om vaak kwetsbare jongeren perspectief te bieden en voortijdig schoolverlaten te voorkomen werken we in Twente aan de Twentse Belofte. Oog voor de ingrijpende effecten van schuldenproblematiek wordt via onze Agenda Schuldenaanpak voortgezet. Tenslotte wordt gewerkt aan de Veranderopgave inburgering, een wetswijziging die gemeenten meer de regie geeft om nieuwe Twenteranders zo snel mogelijk mee te laten doen aan de samenleving. Inzake gezondheid komt er meer oog voor preventie. Landelijk ligt er een propositie Sociaal Domein vanuit de VNG met o.a. dit onderwerp en lokaal onderzoeken wij de mogelijkheid tot een Preventieakkoord. Daarnaast is er ook oog voor de gevolgen van scheidingen en alternatief vervoer (Automaatje of ander aanvullend vervoer). Het belang van gezondheid wordt nu extra duidelijk vanwege de coronapandemie. Jeugdigen in heel Nederland, dus ook in Twenterand, hebben het moeilijk als gevolg van corona. Dit blijkt uit de GGD-monitoren en onze eigen ervaringen en signalen vanuit de toegang tot het sociaal domein. Ook kwetsbare inwoners en ouderen, en beroepsgroepen als zorg, handhaving en onderwijs hebben of hadden het zwaar. We merken dat om verschillende redenen niet iedereen even veerkrachtig is om hiermee om te gaan of dat er problemen of (onderwijs) achterstanden ontstaan. Niet alle effecten zijn nog duidelijk, maar met onze ketenpartners blijven we alert en bieden wij de nodige steun.

Inzake maatschappelijke ondersteuning blijft de (door)decentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijk opvang de nodige aandacht vragen. De druk op Wmo-voorzieningen neemt toe en alternatieven worden gezocht, zoals een was- en strijkservice, en hopelijk komt er landelijke bijsturing op het abonnementstarief vanuit een nieuw kabinet.

In het beleidsterrein jeugd werken wij samen met Wmo o.a. verder aan het Twents Model rond inkoop en de komende jaren zullen regionaal meerdere inkoopprocessen rond zorg in beeld komen. Een belangrijk kader wordt de Regiovisie Jeugd (Norm voor opdrachtgeverschap), die eind 2021 of begin 2022 - middels een raadsbesluit - kaders zal stellen rond het zorglandschap in Twente en de regionale samenwerking. Als laatste noemen we de wijziging van het woonplaatsbeginsel jeugd per 2022,

hetgeen veel inzet vraagt en ook financiële effecten heeft. Inzake inkoop zijn er in 2022 voorbereidingen voor de Huishoudelijke ondersteuning, trapliften en doelgroepenvervoer. In 2023 zullen deze contracten vernieuwd moeten worden.

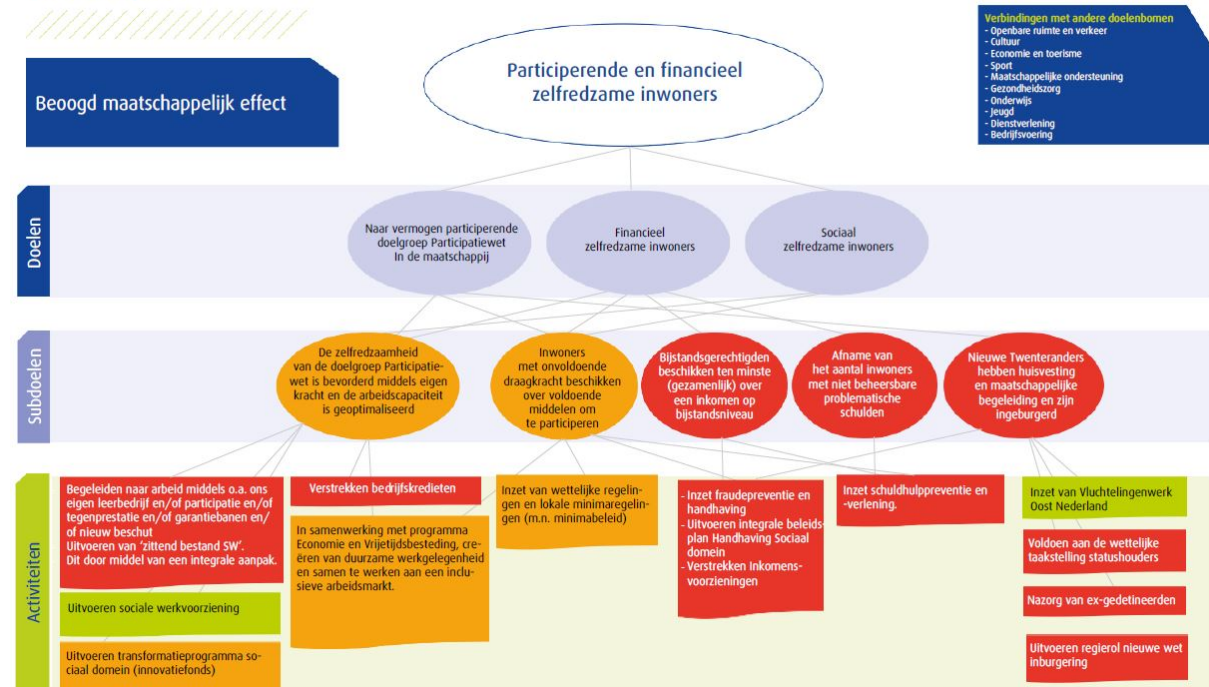
Inzake onderwijsontwikkelingen vraagt onderwijshuisvesting veel aandacht. Middels het integraal huisvestingsplan (IHP) wordt overzicht gecreëerd. De timing is goed, want er zijn allerlei extra ontwikkelingen op het gebied van ventilatie en verduurzaming die om extra aandacht vragen, naast het 'reguliere' werk van onderhoud, renovatie en eventuele nieuwbouw. Er liggen concrete verzoeken tot nieuwbouw of uitbreiding. Tot slot houdt laaggeletterdheid en het bevorderen onderwijskansen, ook in de voorschoolse periode, prioriteit.

Financieel blijven er grote zorgen. Er zijn tijdelijke middelen ontvangen in 2021 en er is zicht op middelen van het Rijk, maar het nieuwe kabinet moet dit bevestigen en middels een hervormingsagenda jeugd verwachten wij wederom budgetdalingen. Per saldo is nog steeds sprake is van onvoldoende rijksfinanciering voor de nieuwe gedecentraliseerde taken (met name Jeugdhulp). Daarnaast blijven kosten toenemen en blijven er open einden en risico's, vooral nu ook bij de Wmo-voorzieningen, o.a. wegens vergrijzing/langer zelfstandig thuiswonen en daarnaast blijft er instroom van nieuwe doelgroepen in de participatiewet. Inkomsten (BUIG) en uitgaven (Werkdeel) staan onder druk. Daarmee ligt er de komende jaren nog steeds een stevige financiële opgave. Wij blijven daarom ons maximaal inzetten en gaan door met bijsturing, want middelen zijn niet onbeperkt. De noodzaak voor Transformatie blijft hierdoor urgent.

Doelenboom Sociale Zaken

Doelenboom

Sociale zaken | 2022

Beoogd maatschappelijk effect

Participerende en financieel zelfredzame inwoners

Doel: Naar vermogen participerende doelgroep Participatiewet In de maatschappij

Het doel van de Participatiewet is om mensen zoveel mogelijk te laten participeren op de reguliere arbeidsmarkt. De gemeente kan voor iedereen dezelfde instrumenten en voorzieningen inzetten. Hierbij wordt zoveel mogelijk uitgegaan van de eigen kracht van de inwoner.

Doel: Financieel en sociaal zelfredzame inwoners

Het hebben van werk of een zinvolle dagbesteding zijn dingen die meedoen in de samenleving mogelijk kan maken. Het zorgt voor ritme en structuur en het geeft eigenwaarde. We willen dat elke inwoner van de gemeente Twenterand de mogelijkheid krijgt om naar vermogen mee te doen aan de samenleving. We ondersteunen inwoners die niet zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien met een uitkering. Voor de meest kwetsbaren uit onze samenleving ligt er een opgave wat betreft het vinden van passend werk.

Kinderen moeten zich kunnen ontplooiën, hun eigen mogelijkheden ontdekken en ontwikkelen en volop mee kunnen doen in de samenleving. Belangrijk is dat zij perspectief houden op een gelukkig leven. Elk kind moet niet alleen kunnen beschikken over voedsel, kleding en andere basisbehoeften, maar moet ook mee kunnen op schoolreis, lid van de bibliotheek kunnen worden en bijvoorbeeld wekelijks kunnen sporten of muziek maken.

Doel: Sociaal zelfredzame inwoners

Subdoel: De zelfredzaamheid van de doelgroep participatiewet is bevorderd middels eigen kracht en de arbeidscapaciteit is geoptimaliseerd

Activiteiten

- **In samenwerking met programma Economie en Vrijtijdsbesteding, creëren van duurzame werkgelegenheid en samen te werken aan een inclusieve arbeidsmarkt.**
 Voor Twenterand willen we graag een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen met arbeidsvermogen in staat wordt gesteld om mee te doen in de samenleving. Mede als gevolg van het in eigen regie nemen van de WSW. Hierbij gaat het ook om duurzame plekken voor mensen met een arbeidsbeperking of een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. Hier is niet alleen draagvlak voor nodig, maar ook creativiteit.
 Bij diverse organisaties is deze creativiteit te vinden. Zo zijn er voorbeelden van ondernemers die zorgen dat werknemers aan het werk kunnen blijven door bij collega-ondernemers een baan te creëren maar ook ondernemers die samen met de werknemer kijken naar de persoonlijke omstandigheden, om uitval te voorkomen.
 Als mensen met een arbeidsbeperking meer kansen krijgen en vaker bij een reguliere werkgever aan de slag gaan, ontstaat er een meer inclusieve arbeidsmarkt.
 De opgave is om bedrijven – vanuit hun bedrijfsbelang – meer te laten bijdragen aan de gemeentelijke programmadoelen. Deze doelen richten zich niet alleen op economie, maar zeker ook op bevorderen van (arbeids-)participatie (in het bijzonder ouderen en vluchtelingen), duurzaamheid en leefbaarheid. Twenterand onderneemt al initiatieven met ondernemers op dit punt en de komende tijd komen we met een agenda om door te ontwikkelen en tevens zullen we conform de motie rapporteren. Gelukkig zijn er veel bedrijven en organisaties die een maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen.

Subdoel: Bijstandsgerechtigden beschikken ten minste (gezamenlijk) over een inkomen op bijstandsniveau

Activiteiten

- **Begeleiden naar arbeid middels o.a. ons eigen leerbedrijf en/of participatie en/of tegenprestatie en/of garantiebanen en/of nieuw beschut**
 Met de komst van de Participatiewet is de sociale werkvoorziening op slot gegaan en zijn de instrumenten nieuw beschut werk en structurele loonkostensubsidies toegevoegd aan het palet van instrumenten om mensen aan het werk te helpen. De gemeente Twenterand is een van de koplopers op het gebied van nieuw beschut en het inzetten van loonkostensubsidies voor met name de doelgroep afkomstig van het VSO/PRO onderwijs. De gemeente Twenterand vindt het belangrijk dat deze kinderen voortijdig worden begeleid richting duurzame arbeid. Het voordeel van dit succesvolle beleid is dat er weinig jongeren thuis op de bank zitten. Het nadeel is echter dat we financiële druk zien ontstaan op zowel het budget waar de kosten voor begeleiding richting werk uit worden betaald (het zogeheten W-deel) als op het budget waar de kosten voor de uitkeringen uit worden betaald (de zogeheten BUIG). Zo wordt nieuw beschut bekostigd uit het W-deel en de structurele loonkostensubsidies uit de BUIG. Overigens is de omvang van de rijksbijdrage van de BUIG landelijk aan de orde maar uitgesteld vanwege corona. Wij verwachten een bijstelling op termijn.
 Zoals hierboven vermeld is de sociale werkvoorziening op slot gegaan. De discussie over de toekomstige uitvoering van de SW is beslecht. Komende tijd is aandacht voor de afwikkeling / liquidatie, de lokale uitvoering en de start van de NUO.

Subdoel: Nieuwe Twenteranders hebben huisvesting en maatschappelijke begeleiding en zijn ingeburgerd

Activiteiten

- **Uitvoeren regierol nieuwe wet Inburgering**
 Financiële ontwikkelingen veranderopgave inburgering
 Per 1 januari 2022 wordt de gemeente Twenterand verantwoordelijk voor de uitvoering van de veranderopgave inburgering. Onze gemeente moet nieuwe Twenteranders in dit nieuwe stelsel ondersteunen om sneller te starten met inburgering en beter Nederlands te leren. Het doel van het

nieuwe inburgeringstelsel is om nieuwkomers snel volwaardig mee te laten doen aan de Nederlandse samenleving.

Financiële uitdagingen

De gemeenten ontvangen in het nieuwe stelsel structureel uitvoeringsbudget en budget voor inburgeringsvoorzieningen. De rijks financiering van inburgeringsvoorzieningen is op dit moment onderwerp van discussie. Alle gemeenten ontvangen in totaal € 10.000 voor de financiering van een inburgeringstraject. Er zijn drie soorten inburgeringstrajecten, te weten:

1. De Z-route, wanneer de inburgeraar minder leerbaar is;
2. De B1-route, wanneer de inburgeraar voldoende leerbaar is;
3. De Onderwijsroute, wanneer de inburgeraar meer dan gemiddeld leerbaar is.

In Twents verband is de B1-route aanbesteed, waarbij de trajectprijs voor een inburgeringstraject net onder de € 10.000 blijft. Echter, bij de onderwijsroute is bij de marktconsultatie duidelijk geworden dat de minimale prijs ver boven de € 10.000 kwam te liggen. Op grond van deze marktconsultatie is in Twents verband besloten om deze aanbesteding voorlopig op te schorten en de VNG de opdracht te geven om bij de ministeries te pleiten voor voldoende middelen om dit inburgeringstraject te financieren. Bij de Z-route, waar op dit moment de voorbereidingen in gang zijn, zal het ook een uitdaging zijn, om met de structurele rijksmiddelen het gehele traject te kunnen financieren. Wij zullen uw Raad via de stand van zaken notities op de hoogte houden van de financiële uitdaging en de ontwikkelingen binnen de veranderopgave inburgering.

Metingen en verplichte indicatoren

Beleidsdoelen	Begroot 2022	Begroot 2021	2020	2019	2018	2017	2016	Bron
Naar vermogen participerende (niet) uitkeringsgerechtigden								
Aantal uitkeringsgerechtigden* (participatiewet)	430	430	432	442	462	511(01-7)	489 (31/5)	CIV
Aantal personen met een loonkostensubsidie (nieuwe indicator 2021)	110	103	97	-	-	-	-	CIV
Aantal uitkeringsgerechtigden (IOAW/IOAZ)	22	25	22	24	25	36(01/07)	38 (31/5)	CIV
Aantal activeringstrajecten	350	350	330	334	366	490	434 (31/5)	CIV
Aantal Wsw 'zittend bestand' in arbeidsjaren	210	225	255	267	267	285 (01-07)	295	meicirculaire
Aantal taakstelling vergunninghouders	40	30	38	28	50	65 (31-12)	40 (31/5)	-
Financieel zelfredzame inwoners								
Aantal aanvragen bijzondere bijstand**	400	380	532	562	471	275(01-07)	169 (31/5)	CIV
Aantal personen die uitgestroomd zijn naar werk	54	70	44	70	76	62	26 (31/5)	CIV
Aantal aanvragen inkomenstoeslag**	291	270	404	327	307	257	128 (31/5)	CIV
Aantal personen dat beroep doet op de studietoelage**	6	7	11	8	11	2 (01-07)	2 (31/5)	CIV
Sociaal zelfredzame inwoners								
Aantal personen dat beroep doet op de Meedoenregeling**	322	400	218	423	400	400	147 (31/5)	CIV
Aantal personen dat beroep doet op het jeugd sport en cultuurfonds	140	165	124	163	105	105	56	extern
Beschut werk	nrb	16	11	11	5	5	-	-
Aantal kinderen schoolpakket	87	80	95	79	60	60	-	Interne systemen

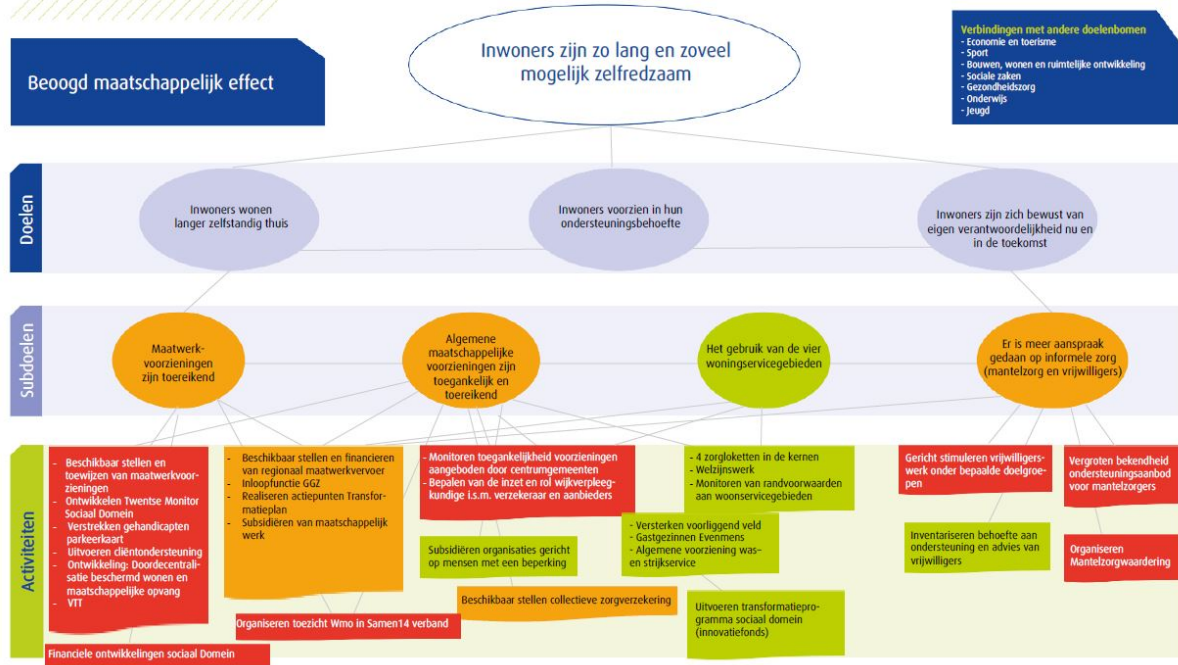
* betreft het aantal uitkeringspartijen

** betreft per 2021 het aantal toegekende aanvragen

Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning

Doelenboom

Maatschappelijke ondersteuning | 2022

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

Doel: Inwoners wonen langer zelfstandig thuis

Wij streven als Twenterand na dat inwoners zo lang mogelijk zelfredzaam blijven. Daartoe werken we er aan om de inwoners zo lang dit mogelijk en wenselijk is zelfstandig thuis te laten wonen. We voorzien zo goed mogelijk, direct of indirect, in de diverse ondersteuningsbehoeften van inwoners. We zorgen voor goed ingerichte woonservicegebieden. We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers om in dit doel te voorzien.

Doel: Inwoners voorzien in hun ondersteuningsbehoefte

Het doel van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is dat inwoners worden voorzien in hun ondersteuningsbehoefte. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om nog meer op eigen kracht en samen met het eigen netwerk te komen tot oplossingen. De inwoner en zijn omgeving staan daarbij centraal. We stimuleren inwoners op hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden in te zetten. Daar waar nodig zetten we een maatwerkvoorziening in om in de ondersteuningsbehoefte van de inwoner te voorzien.

Doel: Inwoners zijn zich bewust van eigen verantwoordelijkheid nu en in de toekomst

We bevorderen het bewustzijn onder de inwoners van hun eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om in eerste instantie op eigen kracht en gezamenlijk met de mensen uit hun omgeving tot oplossingen voor problemen te komen.

Subdoel: Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend

Activiteiten

- **Wijziging ten opzichte van de Kadernota 2022: Financiële ontwikkelingen Sociaal Domein Financiën Wmo en Jeugd**

De financiën sociaal domein blijven ook in 2022 en verder onze nadrukkelijke aandacht vragen. We beginnen met het landelijke nieuws. Zoals eerder gemeld in de raadsbrief van de meicirculaire ontvangt Twenterand afgerond € 1 miljoen vanwege de extra kosten jeugdhulp (macro € 613 miljoen). De compensatie is geen budgettair voordeel, maar is bedoeld voor zaken als wachtlijsten, praktijkondersteuners jeugdzorg, enzovoort. Voor een detailtoelichting verwijzen wij naar de Berap 2021. Omdat de kosten zich niet allemaal in 2021 zullen voordoen zijn de extra middelen in de reserve sociaal domein gestort, zodat de uitgaven daar te zijner tijd uit gedekt kunnen worden. Onze lokale insteek is om deze middelen in het perspectief te plaatsen van de opgave die meekomt met de komende extra middelen 2022 voor jeugdhulp. Deze bedragen voor 2022 € 3,1 miljoen. De voor 2022 toegezegde middelen worden conform afspraken rijk, IPO en VNG voor de jaarschijven 2023 t/m 2025 meegenomen voor 75% van de bedragen uit de Hervormingsagenda Jeugd (zie doelenboom jeugd voor een inhoudelijke toelichting). Deze nieuwe werkwijze komt in de plaats van de 'oude' stelpost waarbij gemeenten (en ook Twenterand) met structureel € 300 miljoen (landelijk) rekening hield. Het nieuwe kabinet moet nog het structurele karakter van de middelen 2022 bevestigen.

Ondanks dat deze extra financiële middelen voor jeugd beschikbaar zijn gesteld door het kabinet, blijven we de financiële ontwikkelingen in het sociaal domein nauwlettend volgen en blijft het een terugkerend punt, waarover meermaals door het college ook de noodklok is geluid richting Den Haag. Met wederom de nodige ontwikkelingen in het sociaal domein, te denken valt aan corona maar ook financiële ontwikkelingen, komt deze begroting weer tot stand. Dat de financiële ontwikkelingen in het sociaal domein ons zorgen blijven baren, wordt dan ook duidelijk op basis van het algemene beeld in het sociaal domein uit de Berap 2021, namelijk dat er - vanwege de overschrijding van het budget op Jeugd en een overschot op Wmo - per saldo sprake was van een tekort van € 275.000,- ten opzichte van de begroting 2021. In deze begroting werkt dit door en is ca. € 315.000,- nu opgenomen voor de jaarschijf 2022, welke de jaren erna wordt geïndexeerd met prijsinflatie, maar zonder volume-effecten. De toename van aantallen en complexiteit van zaken die hieronder ligt is ook in onze toegang merkbaar. Dit blijft reden tot actie, wij blijven binnen ons vermogen inzetten op transformatie in het sociaal domein. Met andere woorden, we streven vernieuwing(en) en efficiëntere inzet van middelen na in het sociaal domein. We moeten richting een gezond evenwicht. Een groot deel van de taakstelling maatregelen sociaal domein in de begrotingswijziging december 2019 is al weggewerkt en daar wij als college onze begroting niet meer met taakstellingen willen belasten, nemen wij het restant ad. ca. € 6 ton nu structureel mee in de begroting, evenals de zoekrichting versterken maatschappelijke onderneming /Extend (€ 250.000,-) uit 2018.

Regionaal is op verzoek van de gemeente Enschede afgesproken dat gemeenten bijdragen aan de indexatie van de vrouwenopvang, vooralsnog een jaar. Gemeenten, ook Twenterand, ontvangen hier middelen voor uit het gemeentefonds. Een incidenteel nadeel van € 18.395. Gedurende het jaar wordt gelobbyd om de financiering op de juiste wijze te organiseren.

a) Woonplaatsbeginsel Jeugdwet

De wetwijziging woonplaatbeginsel Jeugdwet, die regelt welke gemeente financieel verantwoordelijk is voor de jeugdhulp, is zoals u weet uitgesteld naar 2022 en inmiddels is er nadere informatie beschikbaar hoe dit wordt verrekend met gemeenten via de herijking algemene uitkering (per 2023). Via een CBS-simulatie komen er lagere kosten voor Twenterand, maar dat betekent tegelijkertijd ook een lagere algemene uitkering. Voor de meeste gemeenten verloopt dit (als de cijfers kloppen) budgetneutraal. In onze begroting is al structureel rekening gehouden met 1 miljoen lagere kosten. Dit moet worden bijgesteld naar nul en dat betekent per saldo een nadeel van 1 miljoen vanaf 2023. Via een intensief project worden inmiddels de dossiers bekeken en met andere gemeenten afgestemd over wie verantwoordelijk is voor een kind. De uitkomsten zijn spannend en zullen begin 2022 naar verwachting bekend zijn.

b) Voorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning.

Naast het bemoedigende beeld voor Wmo-begeleiding, blijkt dat voor de Wmo-voorzieningen het beeld minder rooskleurig is. Huishoudelijke ondersteuning en Woonvoorzieningen vergen extra middelen. Er zijn meer aanvragen, onder andere door het abonnementstarief, de vergrijzing/langer zelfstandig thuis wonen en ook tariefstijgingen voor huishoudelijke ondersteuning. De jaarrekening 2020 bevestigt dit (zie de jaarrekening voor een uitgebreide toelichting). Om budgettair hierop in te spelen nemen wij ca. € 390.000,- structureel extra op voor Wmo-voorzieningen en Huishoudelijke ondersteuning. Een bedrag van 3 ton was reeds in de kadernota opgenomen, het meerdere is de doorwerking van de Berap 2021.

Om op de geschetste financiële perspectieven te reageren wordt gekeken naar kostenbesparingen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het invoeren van een was- en strijkservice. Zie hiervoor elders onder deze doelenboom. Initiatieven die al eerder zijn ingezet en vruchten afwerpen worden voortgezet. Zo wordt de lijn die al is ingezet op het gebied van jeugd rond de beïnvloeding van externe verwijsprocessen, de praktijkondersteuner jeugd bij de huisarts en de blijvende inzet van het voorliggend veld onverminderd doorgezet. Ondanks alle inspanningen blijven er ook risico's als openeinderegelingen, vergrijzingseffecten en denken wij aan de effecten van corona. Welke effecten heeft dit bijvoorbeeld op de problematiek onder jeugd en volgt er mogelijk nog een zogenaamde boeggolf? Al met al betekent dit dat ook deze begroting met de nodige onzekerheden tot stand is gekomen.

Metingen en verplichte indicatoren

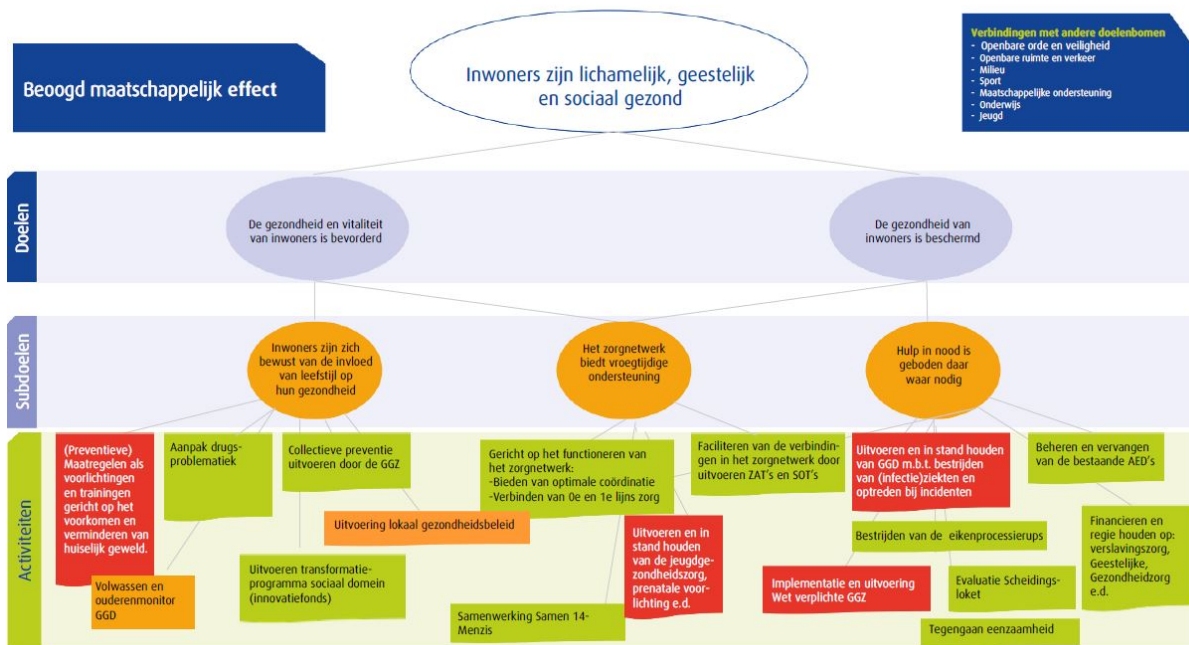
Beleidsdoelen	Begroot 2022	Begroot 2021	2020	2019	2018	2017	2016	Bron
Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend								
Toegekende maatwerkvoorzieningen totaal	3800	3600	3434	3325	2756	2680	2404	Interne systemen
Algemeen maatschappelijke voorzieningen zijn toegankelijk en toereikend								
Aantal mantelzorgers dat de waardebonnen heeft ontvangen	1000	1000	986	1003	682	649	645	Stichting Evenmens
Aantal individueel ondersteunde mantelzorgers	350	450	306*	162	203*	455	413	Stichting Evenmens
Aantal behandelde cliëntsystemen	350	350	437	454	400	322	270	Avedan Maatschappelijk werk
Aantal behandelde cliënten	220	220	252	275	313	210	210	MEE IJsseloevers
Aantal verzekerden collectieve zorgverzekering	1200	1210	1221	1416	1408	1475	1849 (1/6)	Menzis

*In 2018 is er op een andere manier en met een ander systeem geregistreerd. De korte contacten zoals doorverwijzingen, korte vragen en deelname aan cursussen zijn niet meer meegenomen om een beter beeld te krijgen van de individueel ondersteunde mantelzorger.

Doelenboom Gezondheidszorg

Doelenboom

Gezondheidszorg | 2022

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond.

Doel: De gezondheid en vitaliteit van inwoners is bevorderd

Volgens het concept voor positieve gezondheid, is gezondheid “het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven”. Gezondheid is nauw verbonden met andere leefgebieden van inwoners. Dit maakt een integrale aanpak voor het verbeteren van de gezondheid noodzakelijk. Voor de gemeente is het van belang dat haar inwoners gezond en vitaal zijn. Door het bevorderen van gezondheid en vitaliteit kunnen zorgkosten verminderden en soms wel voorkomen worden. Inwoners die gezond en vitaal zijn kunnen daarnaast een grote bijdrage leveren aan de samenleving door bijvoorbeeld het uitvoeren van vrijwilligerswerk.

Doel: De gezondheid van inwoners is beschermd

Naast het bevorderen van de gezondheid en vitaliteit van inwoners is het ook nodig om deze gezondheid te beschermen. Er zijn meerdere bedreigingen die de gezondheid van mensen kunnen schaden. Door het organiseren van beschermingsmaatregelen probeert de gemeente dit te voorkomen. Gezondheidsbescherming is het geheel van activiteiten en maatregelen dat er toe bijdraagt dat mensen minder worden blootgesteld aan schadelijke omstandigheden.

Beleidsdocumenten

Krachtige Coalities, Lokaal gezondheidsbeleid 2018-2023

Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2022	Begroot 2021	2020	2019	2018	2017	2016	Bron
Hulp is geboden waar nodig								
Aantal beschikbare en in kaart gebrachte AED's (incl. AED's in particulier eigendom)	83	83	81	80	88	90	90	Hartslagnu.nl
Minimaal aantal inwoners uit Twenterand die staan ingeschreven op www.hartslagnu.nl	920	nbn	917	900	1.039	1.166	1.011	Hartslagnu.nl
Mate waarin hulpverlening bij tijdelijk huisverbod wordt aangeboden (%)*	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Avedan Maatschappelijk werk
Mate van acceptatie hulpverlening bij tijdelijk huisverbod (%)	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	Avedan Maatschappelijk werk
Aantal basisscholen met voorlichting over middelengebruik	21***	21	2**	17	8	-	-	Tactus Verslavingszorg

* Tot en met augustus 2020 gaat het om 3 thv's in de gemeente Twenterand

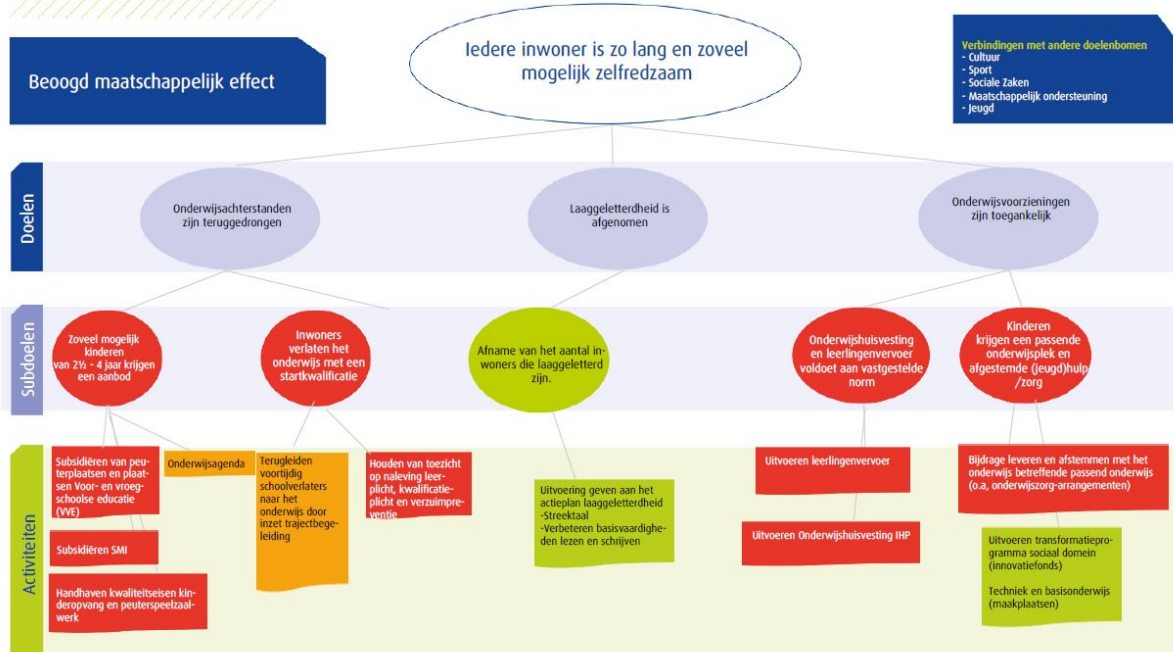
** In verband met de coronamaatregelen zijn verschillende voorlichtingen niet doorgegaan. Met de scholen is afgestemd hoe hiermee om te gaan.

*** In verband met de coronamaatregelen hebben er 7 scholen tot aan de zomervakantie voorlichtingen afgenomen. De aantallen voor de tweede helft na de zomervakantie zullen wederom afhankelijk zijn van corona.

Doelenboom Onderwijs

Doelenboom

Onderwijs | 2022

Beoogd maatschappelijk effect

Iedere inwoner is zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

Doel: Onderwijsachterstanden zijn teruggedrongen

Het doel van onderwijsachterstandenbeleid is in een vroegtijdig stadium achterstanden en problemen bij kinderen signaleren. Zo kan tijdig de juiste ondersteuning geboden worden en hebben kinderen op vervolgonderwijs een betere start. Tevens hopen we met deze preventieve inzet in de toekomst minder vaak jeugdhulpvoorzieningen in te zetten.

Doel: Laaggeletterdheid is afgenomen

Laaggeletterden zijn niet in staat gedrukte of geschreven informatie te gebruiken en kunnen hierdoor minder goed functioneren in de samenleving, thuis en op het werk. Onze doelstelling is om te komen tot een vermindering van de laaggeletterdheid in Twenterand met als resultaat een grotere kans op geluk, gezondheid en groei van onze inwoners.

Doel: Onderwijsvoorzieningen zijn toegankelijk

De voorzieningen voor onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer voldoen aan de normen die in de lokale verordeningen zijn vastgelegd. Tevens zorgt de gemeente dat er in specifieke gevallen extra ondersteuning beschikbaar is voor kinderen in aanvulling op een passende onderwijsplek, zoals het passend onderwijs beoogt.

Subdoel: Onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer voldoet aan vastgestelde norm

Activiteiten

- **Onderwijshuisvesting en IHP**

Er zijn diverse ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting: het leerlingenaantal van SBO De Sleutel is behoorlijk gegroeid en lijkt structureel. De belangrijkste ontwikkeling is echter de Oranjeschool: de noodzaak voor vervangende nieuwbouw is in het college besproken in verband met onze zorgplicht. Er is ook een relatie met gebiedsontwikkeling. Samen met de school zijn we in gesprek over de planning en de consequenties. Er is een Integraal Huisvestingsplan (IHP) in ontwikkeling dat verantwoordelijkheden, planning, medegebruik en kosten meer in zicht moet brengen. Tot slot kan er een relatie zijn met leegstaand vastgoed dat ingezet kan worden als alternatief in plaats van extra investeren bij de groei van scholen.

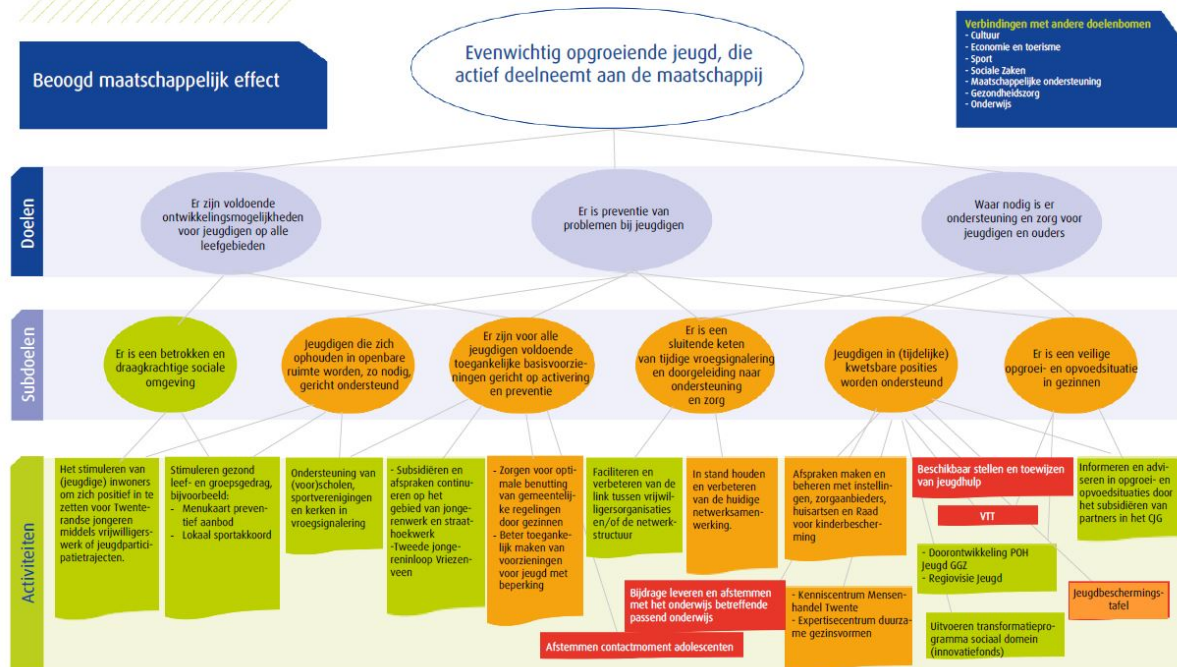
Metingen

Beleidsdoelen	Begroot 2022	Begroot 2021	2020	2019	2018	Bron
Laaggeletterdheid is afgenomen						
Aantal peuters dat wordt bereikt (zowel reguliere peuters als doelgroeppeuters (VVE))	nnb	nnb	418	313	170	Opgave instellingen
Aantal cursisten die een taal cursus volgen bij het ROC	20	20	38	40	50	ROC
Aantal cursisten aangemeld via Taalpunt	40	30	31	90	37	Taalpunt
Nieuwe indicatoren						
	2022	2021	2020	2019		
Aantal leerlingen leerlingenvervoer	335	310	298	282		

Doelenboom Jeugd

Doelenboom

Jeugd | 2022

Beoogd maatschappelijk effect

Evenwichtig opgroeiende jeugd, die actief deelneemt aan de maatschappij.

Doel: Er zijn voldoende ontwikkelingsmogelijkheden voor de jeugd op alle leefgebieden

De meeste jeugdigen groeien probleemloos op, ouders zijn hiervoor als eerste verantwoordelijk. Daarnaast zijn er voldoende voorzieningen op het gebied van sport, welzijn, cultuur, educatie, gezondheid en vrije tijd waarin de Twenterandse jeugd zich kan ontwikkelen.

Doel: Er is preventie van problemen bij jeugd

De gemeente wil voorkomen dat lichte opvoed- of opgroevragen uitgroeien tot zorgvragen.

Doel: Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders

Voor ouders en jeugdigen waarvoor het niet vanzelfsprekend is dat alles vanzelf goed verloopt, is aanvullende ondersteuning of zorg nodig om ook voor hen de kans om evenwichtig op te groeien mogelijk te maken of te vergroten. We streven naar effectieve en efficiënte ondersteuning en zorg waarmee we de eigen kracht van ouders en jeugdigen versterken met als doel dat ze zo snel mogelijk en zo goed mogelijk hun eigen leven (weer) vorm kunnen geven. De gemeente heeft op grond van de Jeugdwet een jeugdhulpplicht, die waarborgt dat jeugdigen de hulp ontvangen die zij nodig hebben. Met deze verantwoordelijkheden heeft de gemeente meer instrumenten in handen om hierop te sturen.

Subdoel: Jeugd in (tijdelijk) kwetsbare posities wordt ondersteund

Activiteiten

- Beschikbaar stellen en toewijzen van jeugdhulp
Verordening en beleidsregels Jeugdhulp (lokaal)

In de verordening en beleidsregels beschrijven we hoe we als gemeente uitvoering geven aan de Jeugdwet. Hierbij gaan we in op wat bijvoorbeeld de voorwaarden voor toekenning van hulp zijn, wat de manier van beoordelen is en welke afwegingen we maken bij het afgeven van een individuele voorziening. Gelet op onze praktijkervaringen en de bewegingen in zorglandschap willen we in 2022 enkele wijzigingen voorstellen. De huidige verordening is sinds 8 januari 2019 van kracht.

Hervormingsagenda jeugdzorg (nationaal)

In mei 2021 heeft een arbitragecommissie uitgesproken dat het Rijk gemeenten financieel meer tegemoet moet komen om de jeugdzorg te kunnen bekostigen. Naar aanleiding van de uitspraak gaan het Rijk en gemeenten afspraken maken over een hervormingsagenda van de jeugdzorg. Het doel is dat het stelsel rondom jeugdigen beter gaat werken en financieel weer houdbaar zal worden. De afspraken moeten gaan over maatregelen die aan dit doel bijdragen. Gemeenten moeten hierin betere uitvoeringskracht hebben en er dient meer inzicht te komen in informatie zoals gebruik van jeugdzorg, uitgaven en wachttijden. Gemeenten krijgen voor 2022 ruim 1,3 miljard euro extra om tekorten in de jeugdzorg te dekken. In aanloop naar 2022 en gedurende 2022 zal meer duidelijk worden welke maatregelen vanuit de nationale agenda genomen dienen te worden. Op een aantal vlakken hebben we in Twenterand al enige tijd actie ondernomen. Voorbeelden hiervan zijn de beïnvloeding van externe verwijzingen en praktijkondersteuners bij huisartsen voor jeugdigen (POH Jeugd GGZ).

- **Regiovisie jeugd**

Gemeenten hebben de taak om voor hun inwoners de zorg en ondersteuning die ze nodig hebben mogelijk te maken. Alle Nederlandse gemeenten geven met de 'norm voor opdrachtgeverschap' aan hoe zij dit per regio willen organiseren en financieren voor de langere termijn. Voor jeugdhulp werken de Twentse gemeenten met betrokkenen, waaronder uw raad, een regiovisie uit die dit najaar 2021 aan uw raad wordt aangeboden. De regiovisie omvat een blijvende lerende kijk op het Twentse zorglandschap en zal ook praktische uitwerking en een vervolg in 2022 krijgen. Uw raad wordt hier al nader over geïnformeerd.

In de regiovisie wordt ook bepaald wat er regionaal georganiseerd dient te worden. Dat kan gaan over de aansluiting op onze sociale basisinfrastructuur (zoals het voorliggend veld), de basis voor de inkoop van vrijwillige jeugdhulp en gedwongen jeugdhulp. Regionaal en lokaal proberen we problemen bij opvoeden en opgroeien te voorkomen of de keten van signalering tot zorg te optimaliseren.

Subdoel: Er zijn voor alle jeugdigen voldoende toegankelijke basisvoorzieningen gericht op activering en preventie

Activiteiten

- **Subsidiëren en afspraken continueren op het gebied van jongerenwerk en straathoekwerk**
Uw raad heeft door middel van een motie het college verzocht te komen met een opdracht voor het uitvoeren van een integrale en brede aanpak van jongerenwerk in Twenterand door één organisatie die sociaal verankerd is in alle kernen van de gemeente met ingang van 1 januari 2023. In het jaar 2022 zal deze opdracht opgesteld en uitgevoerd worden. Het college zal hier gedurende het najaar van 2021 een besluit over nemen.

Metingen en verplichte indicatoren

Beleidsindicatoren	Begroot 2022	Begroot 2021	2020	2019	2018	2017	2016	Bron
Voor alle jeugdigen zijn er voldoende en toegankelijke voorzieningen								
Aantal activiteiten dat door jongeren zelf wordt georganiseerd bij St. Zorgzaam Twenterand (SZST)	60	60	42	56	70	99*	140*	Stichting ZorgSaam Twenterand (SZT)
Waar nodig is er ondersteuning en zorg voor jeugdigen en ouders								
Aantal bezoekers CJG Loket	80	80	34	64	82	108	63	SZT
Aantal Bezoekers website Loes.nl	300.000	300.000	364.556	337.134	296.265	333.714	322.316**	SZT/GGD
Aantal uitgevoerde trajecten BOR	5	5	3	5	4	8	7***	Humanitas
Aantal uitgevoerde trajecten Homestart	5	5	1	2	1	4	1***	Humanitas
Er is een sluitende keten van tijdige vroeg signalering en doorgeleiding naar ondersteuning en zorg								
Aantal jongeren gemeld in het zorgnetwerk door SZT	65	60	74	46	57	117	104****	SZT
Kwetsbare jeugd incl. jeugdgroepen wordt/ worden ondersteund								
Aantal individuele coaching plannen door SZT	25	20	17	20	13	18	31	SZT
Aantal jeugdige/jongvolwassen vrijwilligers dat betrokken is bij het jongerenwerk van SZT	175	175	24	108	188	215	197	SZT
Een overzicht van vrij toegankelijke voorzieningen per kern.	1	1	1	1	gereed	-		
Totaal aantal jeugdhulpvoorzieningen*	1700	1300	1292	717	951	874	822	Interne systemen
totaal aantal jeugdigen uniek	823	700	733	-	-	-	-	Interne systemen
Er is een expertisecentrum duurzame gezinsvormen gerealiseerd	Ja	Ja	Nee					
er is een regionaal meldpunt loverboyproblematiek / mensenhandel Twente gerealiseerd	Ja	Ja	Nee					
De vier jeugdwelzijnorganisaties zijn betrokken bij herpositionering jongerenwerk hebben gezamenlijke werkafspraken gemaakt	Ja	Ja	Ja					

* In samenwerking met professionals.

** Bezoekers worden niet meer per gemeente geregistreerd, voor 2013 werd dit nog wel gedaan.

*** Zowel koppelingen als consulten

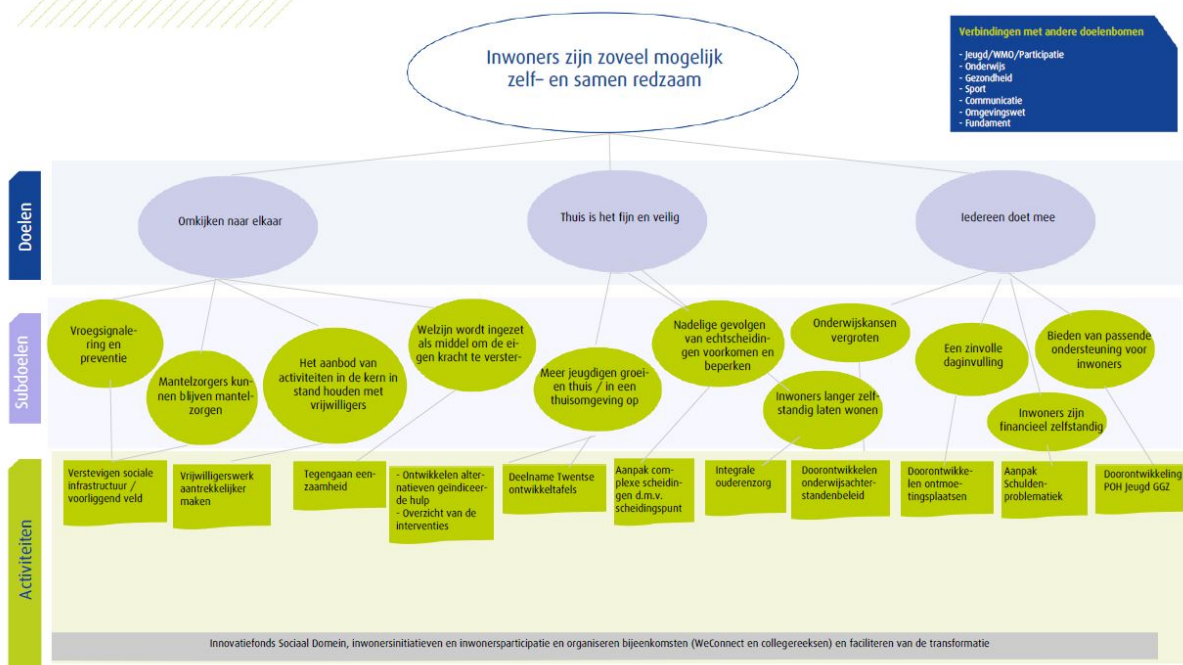
**** 2016 laat een explosieve groei zien, dit heeft enerzijds te maken met de manier van registreren, anderzijds is er een toename van jongeren (tot 23 jaar) én van ouders, die steeds meer bekend zijn met de functie van het jongerenwerk in de preventieve sfeer, en contact zoeken met en een beroep doen op jongerenwerkers bij (beginnende) problemen.

* het betreft het aantal indicaties per jaar voor zorg en natura en persoonsgebondenbudget tezamen

Doelenboom Transformatie Sociaal Domein

Doelenboom Transformatie Sociaal Domein

Doelenboom Ontwikkelprogramma Transformatie Sociaal Domein 2022

Beoogd maatschappelijk effect

Het overkoepelend beleid van het programma Sociaal is opgenomen in onze Integrale Beleidsnota Sociaal Domein (2019-2023). Vanuit deze nota werken we aan vernieuwing en betaalbaarheid van het brede takenpakket in het (gedecentraliseerde) sociaal domein. Dat vraagt om een andere werkwijze, ook wel transformatie genoemd. In Twenterand organiseren we hierop middels een eigen ontwikkelprogramma Transformaties, waarin interventies samenkomen (lokaal en regionaal) en wij met samenwerkingspartners en inwoners willen we komen tot nieuwe oplossingen, nieuwe vormen van samenwerking en ondersteuningsvormen, met als doel het nog beter, effectiever en doelmatiger ondersteunen van inwoners die dit nodig hebben.

Doel: Omkijken naar elkaar

Doel: Thuis is het fijn en veilig

Doel: Iedereen doet mee

Subdoelen

Meer jeugdigen groeien thuis/in een thuisomgeving op

Activiteiten

- **Twentse transformatie**

De afgelopen drie jaar hebben zorgaanbieders van jeugdhulp, gemeenten, onderwijsaanbieders, vertegenwoordigers van het gedwongen kader regionaal samengewerkt aan de zogeheten Twentse transformatie. Samen met jeugdigen is onderzocht hoe de zorg anders moet om meer in de eigen omgeving veilig op te groeien met een perspectief op een goed leven. Aan ontwikkeltafels is kennis gedeeld maar er zijn ook verschillende initiatieven ontstaan die aan dit doel moeten bijdragen. Ontwikkelen van deze initiatieven is één, uitvoeren is twee. In de loop van 2022 verwachten we voorstellen over welke initiatieven succesvol zijn gebleken tijdens een proefperiode en financieel geborgd dienen te worden. De financiering van de proefperiodes is namelijk

veelal door nationaal tijdelijk geld gedekt. Als samenwerkende organisaties zullen we keuzes moeten maken in wat we willen borgen. Een voorbeeld hiervan zouden de jeugdbeschermingstafels kunnen zijn. Er zijn ook initiatieven die in 2022 zullen aanvangen vanwege een wat langere ontwikkeltijd. Een voorbeeld hiervan is het collectief arrangeren in het passend onderwijs. De voortgang van de ontwikkeltafels wordt overigens mede als "motor" gezien onder de vast te stellen regiovisie jeugdhulp (zie doelenboom jeugd).

- **Overzicht interventies 2021 en verder**

Gezien de berap 2021 en de financiële gevolgen hiervan voor de nabije toekomst biedt dit onderdeel een overzicht van de huidige en toekomstige activiteiten die we in het kader van de transformatie onverminderd gaan uitvoeren, om er zo voor te zorgen dat zoveel mogelijk hulp- en zorgvragen voorliggend worden opgepakt, of nog beter: worden voorkomen.

POH Jeugd: de praktijkondersteuners jeugd bij vrijwel alle Twenterandse huisartsen voorzien duidelijk in een behoefte. Er is veel vraag naar, ongetwijfeld aangezwengeld vanuit de gevolgen van de coronapandemie.

NPO Onderwijs: de komende periode komt er landelijk 8,5 miljard euro vrij om door corona opgelopen achterstanden in het onderwijs terug te dringen. Ook de gemeente krijgt hiervoor geld. We zijn met scholen in gesprek over een zo goed mogelijke besteding van deze middelen, waarbij de gemeente zoveel mogelijk faciliteert en versterkt wat de scholen doen. Met naast het terugdringen van onderwijsachterstanden ook aandacht voor het mentaal welbevinden van kinderen, jongeren en hun ouders.

Preventieakkoord: de gemeente heeft dit jaar een draagvlakonderzoek uitgevoerd naar een lokaal preventieakkoord. Hierbij moeten minimaal twee van de drie landelijke preventiethema's (overgewicht, roken en alcohol) terugkomen en er is daarnaast ruimte voor lokale accenten. Er is ondersteuningsbudget aangevraagd bij de VNG om met name de betrokkenheid van bedrijven vorm te geven. Doel is het akkoord in de eerste maanden van 2022 in te laten gaan.

Voor interventies als het Scheidingspunt, Meldpunt schulden en de Hervormingsagenda Jeugd, enz. verwijzen wij naar de doelenbomen Gezondheid, Sociale Zaken en Jeugd.

Subdoelen

Beleidsdocumenten

Integrale Beleidsnota Sociaal Domein 2019-2023

Wat mag het kosten programma Sociaal Domein

Overzicht van baten en lasten

	2022	2023	2024	2025
Lasten per doelenboom				
Sociale zaken	20.583.845	20.452.230	20.132.915	19.700.633
Maatschappelijke ondersteuning	12.125.023	12.284.966	12.547.824	12.775.164
Gezondheidszorg	1.986.869	2.027.581	2.066.269	2.108.204
Onderwijs	5.815.874	4.595.583	4.588.056	4.624.978
Jeugd	16.140.579	17.713.115	18.397.180	18.970.006
Totaal programma lasten	56.652.191	57.073.474	57.732.244	58.178.985
Baten per doelenboom				
Sociale zaken	7.368.498	7.368.498	7.368.498	7.368.498
Maatschappelijke ondersteuning	7.830.732	7.660.116	7.320.631	7.127.286
Gezondheidszorg	0	0	0	0
Onderwijs	1.075.358	1.068.230	1.080.076	1.082.488
Jeugd	634	642	651	659
Totaal programma baten	16.275.222	16.097.486	15.769.855	15.578.931
Totaal saldo van baten en lasten	-40.376.969	-40.975.988	-41.962.389	-42.600.054
Mutaties reserves	1.758.196	262.103	235.103	235.103
Geraamd resultaat	-38.618.773	-40.713.885	-41.727.286	-42.364.951